

Magánutalajdon

MAGYAR KIRALYI BELÜGYMINISTERIUM.

Kihágási iktatószám ..... Egyuttal elintézett szám .....

191 ..... kih.

Rendőri büntető osztály.

Ülési

A beadvány { száma: .....
                  { kelte: .....
                  { beérkezése: .....

Id.
Dr. Hermann Antal magánutalajdon

Tárgy:

Határidő:

Kiadóhivatalba érkezett:

Másolta:

Összeolvasta:

Kiadatott:

Kivezette:

Az irattárba érkezett:

Előirat:

Utóirat:

..... vármegye

alispánjának jelentése .....

..... elleni kihágási ügyben.

P. D. .... n. elz. .... K pb. esetleg .... n. elz.

vármegye alispánjának,
mint

másodfokú rendőri büntető bíróságnak.

Szabályrendelet.

Cigányrendezés ügyében.

Csat. mellékletek s a kiadvány hiteles két másolati példánya, egy más pld. az osztályba.

191		
Kütfő	Tétel	Alapszám

alapján folyamatba tett kihágási ügy terhelt

..... fellebbezése
folytán felülvizsgáltván, a következő

III. foku ítélet
végzés hozatott:

Az 191.....évi ..... hó
..... napján ..... kih. szám alatt, a

.....
járás főszolgabírája,
város rendőrkapitánya elsőfokú ítéletének.....

.....
hozott másodfokú .....

.....
ítélete

Erről az 191.....évi ..... hó
..... napján ..... kih. szám alatt kelt
jelentése csatolmányainak visszaküldése
mellett további eljárás végett értesítetik.

Budapest, 191.....

A m. kir. belügyministernek **15,001/1916.** eln. számú rendelete,

a kóbor cigányok tartózkodási helyeinek kijelöléséről.

(Valamennyi alispánnak.)

A lakosság közbiztonságát szüntelenül veszélyeztető kóbor cigányoknak megfékezése és letelepítése évtizedek óta állandó törekvése a közigazgatásnak.

A hosszú idő óta tartó háború e kérdés megoldásának megkezdését előtérbe tolta, és sokféle nyomós körülmény azt szinte halaszthatatlanul sürgeti.

A kóbor cigányok közt ugyanis sokan vannak katonaszökevények, vagy a katonai kötelezettség elől bujkálók, akik fokozott mértékben veszélyeztetik a közbiztonságot is.

Ezenkívül az élelmiszerek drágasága a lakosság adakozási hajlandóságát csökkentette, s azt javainak gondosabb őrzésére és kimelésére ösztönzi. Ennélfogva a kóbor cigányok az eddig szokásos módon: csekély értékű munkával és koldulással nem tudják élelmezési szükségleteiket megszerezni, és jogtalan úton is nehezebben férnek az idegen vagyonghoz. Így — az éhségtől gyötörve — gyakran erőszakkal jutnak ahhoz, amire szükségük van, és a kóbor cigányok rablásai szinte napirenden vannak.

Fokozza a veszedelmet, hogy a férfilakosság túlnyomó része hadbavonult, és a lakosság ellenállásának gyöngesége csak növeli a kóbor cigányok vakmerőségét.

Ez az állapot nem tűrhető tovább, és a kóbor cigányok részéről nagymértékben fenyegető veszedelemnek erélyesen kell útját állani.

Ezt célozza a kóbor (sátoros) cigányokról egyidejűleg — egyelőre csak bizalmas használatra — kiadott 15.000/eln. szám alatti rendelet, amelytől nem várható ugyan, hogy a kóbor cigányok letelepítésének évtizedes kérdését is végleg megoldja, hanem inkább csak az, hogy a részükről fenyegető veszedelmet oly módon hártsa el, amely a letelepítés végleges megoldására is első lépésül szolgáljon.

Nagy és nehéz feladat ez, amelynek több-kevesebb sikere a hatóságok erélyétől és buzgóságától függ.

Erre az erélyre és buzgóságra fokozott mértékben számítok most, amikor a kóbor cigányok részéről a közrendet állandóan fenyegető jogsértések elhárítása mellett oly közvetlen veszedelmeknek a megszüntetéséről van szó, amelyek elsősorban hadbavonult fiainknak itthon maradt hozzátartozóit fenyegetik.

A megoldás — ismétlem — csak ideiglenes természetű, és részben a háború eseteire szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényeken alapul. Ebből következik, hogy ezen intézkedésekből az egyes községekre háruló terhek sem lesznek állandóak, hanem csak a végleges rendezésig tartók. Ezeket az ideiglenes feladatokat, még ha áldozatokkal járnak is, a jogi kötelezettségen kívül hazafiasságból és azért is vállalniok kell az arra

alkalmas községeknek, mert a kóbor cigány-kérdésnek végleges rendezéséből reájuk is nagy előny hárul.

A végleges letelepítés iránt utóbb fog intézkedés történni. Ahol azonban a nyilvánított cigányok vagy közülök egyesek hajlandóságot mutatnak valamely községben az állandó megtelepedésre, és az illető községben való letelepedésük ellen különös okok nem szólnak, a hatóságok hazafias kötelességet teljesítenek, ha odahatnak, hogy a község az ilyen cigányokat kötelékébe felvegye és ezzel a cigánytelepítés nagy horderejű kérdésének megoldását előmozdítsa.

A kóbor cigányokról szóló rendeletem vezérfonala az, hogy e cigányok az ország egész területén előre meghatározott rövid időközön belül, amelyet folyó évi június 5-től 15-ig terjedő időtartamban állapítok meg, mintegy meglepetésszerűen egyszerre előállítatnak illetőségi helyükre való toloncozásuk végett; ennek megtörténteig pedig erre alkalmas községekben őrizet alatt tartatnak, ami további kóborlásuknak útját vágja.

Legfontosabb ennél fogva azoknak a helyeknek a megválasztása, ahol ideiglenesen elhelyeztetnek és őrizet alatt tartatnak.

Természetes, hogy a r. t. és a thj. városok határában talált kóbor cigányokat az illető városban kell elhelyezni, nyilvántartatni és őrizni.

Az egyes községek ellenben, ahol a meghatározott időben a kóbor cigányok tartózkodnak és előállítatnak, gyakran sem elhelyezésükre, sem őrizetükre, sem élelmezésükre, sem munkáltatásukra nem lennének alkalmasak.

A járási főszolgabírónak a feladata ennél fogva, hogy — a járása területén megfordulni szokott kóbor cigányok számának megfelelően — egy vagy több községet előre kijelöljön az előállítandó kóbor cigányok elhelyezésére.

Ily hely elsősorban a járás székhelye, föltéve, hogy az nem r. t. vagy thj. város.

Ha a járás székhelye városban van, vagy ha a székhely egymaga nem volna elegendő, a főszolgabíró — az alispánnal egyetértőleg — járása területén egy vagy több olyan községet jelöl ki, ahova az előállított kóbor cigányokat kísérni, és ahol azokat elhelyezni, élelmezni, nyilvántartásba foglalni és őriztetni kell.

A községek kijelölésénél figyelemmel kell lenni arra, hogy hol található a cigányok elhelyezésére elegendő alkalmas épület; hogy továbbá őrzésükről hol lehet kellően gondoskodni; ez utóbbi szempontból elsősorban azokat a községeket kell tekintetbe venni, ahol csendőrőrs van. Annak a körülménynek is döntő szerep jut, hogy hol látható el a cigánycsoport legkönnyebben élelemmel, és hol kínálkozik számukra leginkább megfelelő munkaalkalom.

Az ügy sürgősségére való tekintettel felhivom Alispán urat, utasítsa haladéktalanul a járási főszolgabírakat, hogy a fentebbi szempontok figyelembe vételével és kellő számban sürgősen jelöljék ki a kóbor cigányok elhelyezésére alkalmasoknak talált községeket. E kijelölésnél igyekezzenek a községi előjárásokat a reájuk háruló feladatok fontosságáról és hazafias jelentőségéről felvilágosítani, és ez alapon önkéntes hozzájárulásukat megszerezni.

A községek kijelölésére vonatkozó javaslatukat a főszolgabírák terjesszék minél rövidebb idő alatt Alispán úr elé.

Az Alispán úr hozzájárulásával kijelölt községek neveit Alispán úr ide jelentse be, a főszolgabíró pedig haladéktalanul közölje a járás valamennyi községével, valamint a csendőrkerületi parancsnoksággal a végből, hogy azok idejében tájékoztatva legyenek a felől, hová kell a határukban előállítandó kóbor cigányokat kísértetniök.

A főszolgabíró köteles gondoskodni arról, esetleg intézkedni az iránt, hogy az egyes községeknek a határukban talált kóbor cigányok előállítására és a kijelölt községbe kísérésére a szükséges karhatalom rendelkezésére álljon. Köteles továbbá gondoskodni arról is, hogy a tartózkodási helyül kijelölt község az odakisért kóbor cigányok átvételére, elhelyezésére, élelmezésére és megőrzésére idejében előkészüljön, hogy rendeletem intézkedései pontosan és haladéktalanul végrehajthatók legyenek.

Részemről egyidejűleg intézkedtem, hogy az előállítandó kóbor cigányok élelmezésére szükséges gabona Alispán úrnak már most rendelkezésére bocsáttassék. Alispán úrnak lesz aztán feladata gondoskodni arról, hogy a cigányok elhelyezésére kijelölt községek, illetőleg a r. t. városok gabonával a szükséghez képest idejében elláttassanak.

Felhivom továbbá Alispán urat, utasítsa a vármegye területén levő r. t. városok polgármestereit rendeletem pontos végrehajtására és a szükséges intézkedések megtételére a végből, hogy a meghatározandó naptól kezdve a város határában található kóbor cigányok előállítása, elhelyezése, élelmezése, őrzése, nyilvántartása és munkáltatása rendelkezéseimnek megfelelően, pontosan és lelkiismeretesen megtörténjék.

Megjegyzem még, hogy a rendeletem 1., 2., 4. és 5. számú mintájának megfelelő űrlapokat mindenik község (város) házilag készítetteti el, a 3. sz. Nyilvántartólap űrlapjával ellenben Alispán úr útján innen látom el a községeket, mihelyt a szükséges mennyiséget Alispán úr útján ide bejelentik.

Minthogy pedig mindezeknek a rendelkezéseknek sikerére jelentékeny befolyással van, hogy azokról maguk a cigányok előzetesen ne értesüljenek, és azok eredményes fogyanosítását meg ne hiúsíthassák, figyelmeztetem Alispán urat, hogy nemcsak ezt a rendeletemet és különösen a benne kijelölt határidőt, hanem egyelőre a 15,000/1916. eln. számú rendeletet is szigorúan bizalmasnak kell tekinteni, tartalmukat tehát csak azokkal a hatósági közegekkel és községi előljárókkal szabad közölni, akiknek azt a reájuk háruló intézkedések meg tétele végett ismerniök kell.

Ismételten is utalok végül arra a rendkívüli fontosságra, amely a kóbor cigányok letelepítéséhez és a kóborlásukból származó veszedelmek megszüntetéséhez fűződik.

Ez a fontos cél egymagában is megköveteli, hogy a hatóságok az annak megvalósítása körül felmerülő feladataikat odaadó buzgósággal végezzék, ami a sikernek előfeltétele. Fokoznia kell azonban buzgóságukat annak a tudatnak is, hogy eredményes eljárásuk hadbavonult fiaink családjairól hárit el állandóan és közvetlenül fenyegető veszedelmet.

Nem kételkedem, hogy a hatóságok ezúttal sem riadnak vissza a reájuk váró nagy és nehéz feladatoktól, hanem ezeknek azzal az eréllyel és kitartással fognak megfelelni, amelyet hasonló körülmények közt tanusítani szoktak, és amely a kérdés fontosságához és az ő hazafiasságukhoz egyaránt méltó.

Közlöm végül, hogy a 15.000/1916. eln. sz. rendeletet egyidejűleg valamennyi járási főszolgabírónak közvetlenül megküldtem.

Budapesten, 1916. évi május hó 17-én.

Sándor János s. k.